

Dolní část orloje

Dolní část orloje (viz obr. 147), které dominuje [kalendářní deska](#), je plná soch s vegetativními motivy a symboly života. Celý kruh kalendářní desky je ovínut **vinnou révou**. Ta je už od dob Sumerů považována za božský nápoj, který osvobozuje od pozemských starostí a přináší radost, mládí a věčný život.

Těsně pod římsou, která odděluje lávku pro orlojníka ze [střední části orloje](#), se nacházejí **opice** a **pták** s dlouhým krkem a rozepjatými [křídly](#); mohl by to být **fénix** - ohnivý pták, symbol věčnosti a zmrtvýchvstání. Tito dva živočichové jsou zobrazeni tak, jakoby spolu vedli v kamenných větvích dialog. Opice byla v antice domácím zvířetem, které bylo učenlivé a zručné. Ve středověku se ale stala symbolem hříšnosti, chamtivosti a ztělesněním ďábla.

Fénix je vzácný a žije podle legend na světě vždy jen jeden. Umírá v ohni, ve kterém zcela shoří, ale vzápětí se z popela rodí nový pták. Doba jeho života se pohybuje od 500 let po 26000 let, což je doba trvání tzv. [platónského roku](#).

Pod vstupem na lávku v kamenných větvích mezi listy a plody je možné rozeznat **ptáky** i s **lesním skřítkem**.

Kalendářní desku, ale vlastně opticky i celý [orloj](#), podpírají dvě postavy středověkých **kameníků**. Jejich oděv naznačuje jejich různé společenské postavení - možná jeden z nich je mistr a druhý tovaryš. Pro výstavbu orloje i středověkých katedrál byli ale důležití oba.

Na západní straně je v dutině plastika **sovy**, která symbolizuje noc (a ve středověku zejména nevíru), ale také moudrost a rozum.

Na úzkém boku orloje jsou umístěny dvě malé plastiky; jedná se o jediné dvě plastiky, které jsou umístěny takto izolovaně. Na východní straně stavby je **probouzející se pták**, kterému v současné době chybí hlava, a na západní straně stavby se nachází **němá tvář** - obličej bez úst.

Po stranách kalendářní desky se nacházejí čtyři výrazné nepohyblivé sochy:

1. Filozof s brkem a pergamenem;
2. Anděl s plamenným mečem, který symbolizuje spravedlnost; pravděpodobně se jedná o archanděla Michaela, strážce Svatého města a bojovníka s draky, temnými [silami](#) a nepravostmi;
3. Hvězdář s [dalekohledem](#);
4. Kronikář s knihou.

Tři světské postavy symbolizují vlastnosti, které měl mít každý radní úřadující (nejen) na Staroměstské radnici.

Obr. 147